

J A A R V E R S L A G 1997

I T E I B E R T S H I E M



E A R N E W â L D

E E R N E W O U D E .

GEACHTE LEZERS,

Hierbij doen wij U toekomen ons jaarverslag betreffende 1997. Wij hopen U middels dit jaarverslag een beeld te schetsen over het wel en wee van de ooievaars in ons land en in bijzonder natuurlijk van de ooievaars in Eernewoude. Mocht U naar aanleiding van dit verslag nog vragen en/of opmerkingen hebben dan horen wij dat graag!

KANTTEKENING.

Wat eigenlijk een vreemde hobby, sprak eens één van de bezoekers van It Eibertshiem, toen ik het nodige had verteld over "ons werk". Je denkt over zo'n opmerking onbewust toch nog eens na en je gaat jezelf ook afvragen of zo'n hobby nu echt vreemd is of niet. Dan blijkt al snel dat je daar geen antwoord op kunt krijgen, niet omdat er niet meer van die hobbyisten zijn waarmee je een vergelijking kunt maken. Nee de reden is dat je voor jezelf niet kunt omschrijven wat vreemd is. Dat lijkt onlogisch maar toch is het zo. Vreemd is namelijk niet vreemd omdat er vreemd opstaat nee vreemd is vreemd als iemand vindt dat het vreemd is. En probeer daar maar eens iets tegenin te brengen.

Het in een hotel aan de ober vragen van:"Ober mag ik een struisvogelbiefstuk ?" of zeggen van:"Doet U mij maar een krokodiltournedos", zou 25 jaar geleden als vreemd worden afgedaan. Tegenwoordig is het eten van exotische dieren een hoogstandje van decadentie.De Chinees is allang ingehaald door de Mexicaan of Vietnamees en zelfs dat moet overtroffen door bijvoorbeeld een portie gefrituurde sprinkhanen.

VREEMD ??

Het schieten met pijl en boog was lang geleden iets heel gewoons en tegenwoordig beoefend men het als sport of als hobby.Kruisboogschieten vindt men een gewone hobby.Toch lopen er op de Gooise heidevelen 5 kalveren en een rund met kruisboogpijlen in hun lichaam rond!

VREEMD ??

Een krantekop:" Afrikaanse vogels keren terug naar land van herkomst" is heel gewoon. De inhoud van het artikel is echter heel vreemd want het ging hier niet om vogels op trek maar om zeventuizend exotische vogels welke op de luchthaven Zaventem in België werden onderschept. Van trappen tot flamingo's en van nimmerzatten tot zadelbekooievaars werden later per vliegtuig weer naar Afrika teruggevlogen.

VREEMD ??

Te Jonen werden nabij een bosperceel twee ooievaars in een kooi aangetroffen.De eigenaar had de vogels van een onbekende ontvangen en hij was van plan om de vogels in het voorjaar weer vrij te laten want hij wilde de vogels ook weer kwijt.De politie heeft hem hierbij geholpen en men nam de ooievaars in beslag.

VREEMD ??

In Eernewâld zet een kleine groep vrijwilligers zich in voor de ooievaar en ze vinden het belangrijk werk.

VREEMD ??NEE,gewoon belangrijk!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!

RESULTATEN IT EIBERTSHIEM 1997.

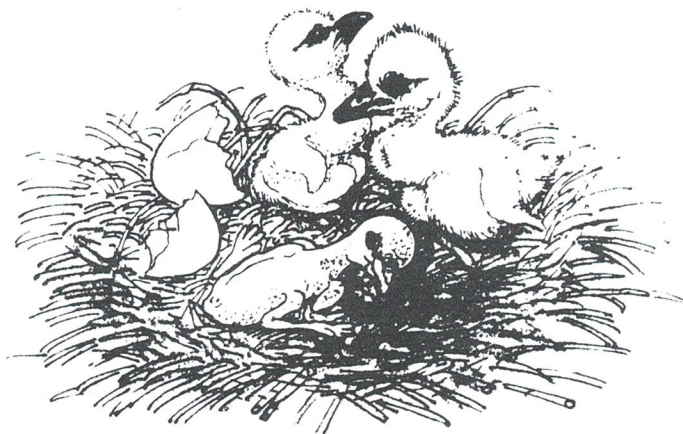
De resultaten waren in 1997 aanmerkelijk beter dan in het voorgaande jaar. Bij de 6 vrijvliegende paren werden in totaal 27 eieren gelegd. Uit deze 27 eieren werden 15 jongen geboren waarvan er 9 het stadium van vrij vliegende ooievaar bereikten. Rond 20 augustus zijn 8 van de 9 jongen vertrokken. Eén jong bleef achter in kooi omdat deze te Drachten aangereden werd door een auto. De vogel welke gewond was aan een vleugel heeft zich goed hersteld en ook deze vogel heeft ondertussen de vrijheid gekregen.

RESULTATEN LANDELIJK IN 1997.

Het gaat goed met de ooievaars in Nederland. Afgelopen jaar nam het aantal nestelende ooievaars toe tot 287 paar. Het aantal broedende ooievaars bereikte daarmee het hoogste aantal sinds 50 jaar. Voor het eerst sinds 60 jaar vestigde zich weer een broedpaar in de provincie Limburg.

In totaal werden er een kleine 1000 eieren gelegd, kropen er ruim 750 jongen uit de dop en vlogen er uiteindelijk 461 jongen uit. Dat waren weer iets minder dan de 500 van vorig jaar. Het aantal broedparen op grote afstand van de buitenstations nam verder toe tot ruim 60 paar.

Een trend die zich even als voorgaande jaren jammer genoeg nog niet laat zien in Friesland. Het aantal waargenomen ooievaars in onze provincie stijgt echter steeds, hopelijk is dat het begin en komen de vrije vestigingen van broedparen ook in Friesland van de grond. Een opvallend groot aantal ooievaars werd in augustus waargenomen rond Eernewoude toen op "Labân" ruim 50 ooievaars werden gesignaleerd.



ANDER "NIEUWS".

Hoewel Vogelbescherming Nederland het ooievaarsproject succesvol noemt, iets wat we van harte ondersteunen, willen we hierbij toch de kanttekening maken dat dit dan grotendeels slaat op het eerste deel van het destijds gestarte herintroductieproject nl. de opbouw van een ooievaarspopulatie door middel van het fokken van ooievaars in "Het Liesveld" en het uitzetten van de vogels via de zogenaamde buitenstations, verspreid over het land. De ooievaarsstand klonk langzaam uit het diepe dal maar daarnaast is het in de afgelopen jaren ook volstrekt duidelijk geworden dat herintroductie alleen onvoldoende is om een levensvatbare populatie in Nederland te behouden. Ook Vogelbescherming Nederland realiseert zich dat ter dege en het creëren van en behouden van geschikte leefgebieden is de volgende zeer belangrijke stap in het herintroductie-programma. Een belangrijke maar ook een moeilijke stap. Verbetering van leefgebieden zal plaats moeten vinden door agrarisch natuurbeheer in de veenweide gebieden en rivier en beekdalen alsmede door natuurontwikkeling in die gebieden. Daarbij zullen de maatregelen die men neemt dicht in de buurt van bestaande broedplaatsen en buitenstations genomen moeten worden en dat maakt het er niet eenvoudiger op. Maar juist hierdoor zal het resultaat sneller getoetst kunnen worden waardoor bijstelling sneller kan plaatsvinden. Indien de kwaliteit van de leefgebieden daadwerkelijk toeneemt zal de bijvoederingsnoodzaak op de buitenstations geleidelijk verminderen en kunnen op termijn mogelijk alle in Nederland broedende ooievaars hun jongen zelfstandig groot brengen. Het uiteindelijke doel dat een stabiele populatie ooievaars zich zelfstandig in de vrije natuur kan handhaven is dan bereikt. Of we dat in de komende 25 jaar kunnen realiseren is nog maar zeer de vraag.

Op korte termijn zullen we dan ook antwoord moeten krijgen op de volgende vragen:

- * Is het aantal jaarlijks uitvliegende jongen voldoende om de sterfte buiten het broedseizoen te compenseren als basis voor een duurzaam voortbestaan in Nederland.
- * Zijn er voldoende gebieden in Nederland met biotopen die voldoende kwaliteit hebben als broed- en voedsel gebied voor Ooievaars.
- * Wat is de relatie tussen het aantal uitgevlogen jongen en de kwaliteit van het voedselgebied.
- * Welke concrete maatregelen moeten worden genomen ter bescherming, verbetering en herstel van leefgebieden van de Ooievaars.

Kortom voor Vogelbescherming, de buitenstations, de natuurbescherming, de "politiek", U en mij en voor een ieder die ook maar geïnteresseerd is in de natuur en in ooievaars, ligt er nog een schone taak!



REISVERSLAG.

Dat vogelbescherming het vrijwilligers werk bijzonder waardeert werd in dit verslagjaar nog eens zeer nadrukkelijk onderstreept middels een studiereis naar Polen. Op initiatief van Vogelbescherming financierde de Stichting Doen deze reis waaraan per buitenstation 2 afgevaardigden konden deelnemen. Eigenlijk jammer natuurlijk dat we niet met alle werkgroepleden van It Eibertshiem naar Polen konden maar we hadden er uiteraard begrip voor dat dit gezien de kosten onmogelijk was. Na loting waren de heren Koopmans en Folkertsma de gelukkigen die op reis konden naar een echt ooievaarsbiotoop.

Op 27 juli vertrokken we per vliegtuig naar Polen om aldaar met Flaxfield Nature Consultancy een rondreis door Oost Polen te maken. Mede dankzij de grote kennis van onze gids Mevr. Katarzyna Rygaseewicz kregen we een prima indruk van het landschap in noordoost Polen. Ooievaars waren de meest opvallende vogels in aantal en verschijning. Zelfs de Zwarte ooievaar liet zich meerdere keren zien maar ook het beestje waar men in Eernewoude zo op zit te wachten nl. de visotter werd gesignaleerd. Voor de ooievaars vielen de twee belangrijkste aspecten zeer nadrukkelijk op nl. de extensieve landbouw en de grote afwisseling in biotopen. De extensieve landbouw kenmerkte zich vooral door het ontbreken van een efficiënte afwatering, veel hooilanden, veel buiten grazende koeien en veel soorten graan die grotendeels met de hand worden geoogst. Grote natuurlijke biotopen van moerasbossen, zeggevelten, hoogvenen, rivierduinen, rietmoeras en kleinschalige hooi en weidegebieden vindt men in de nationale parken Białowieża, Biebrza en Narew.

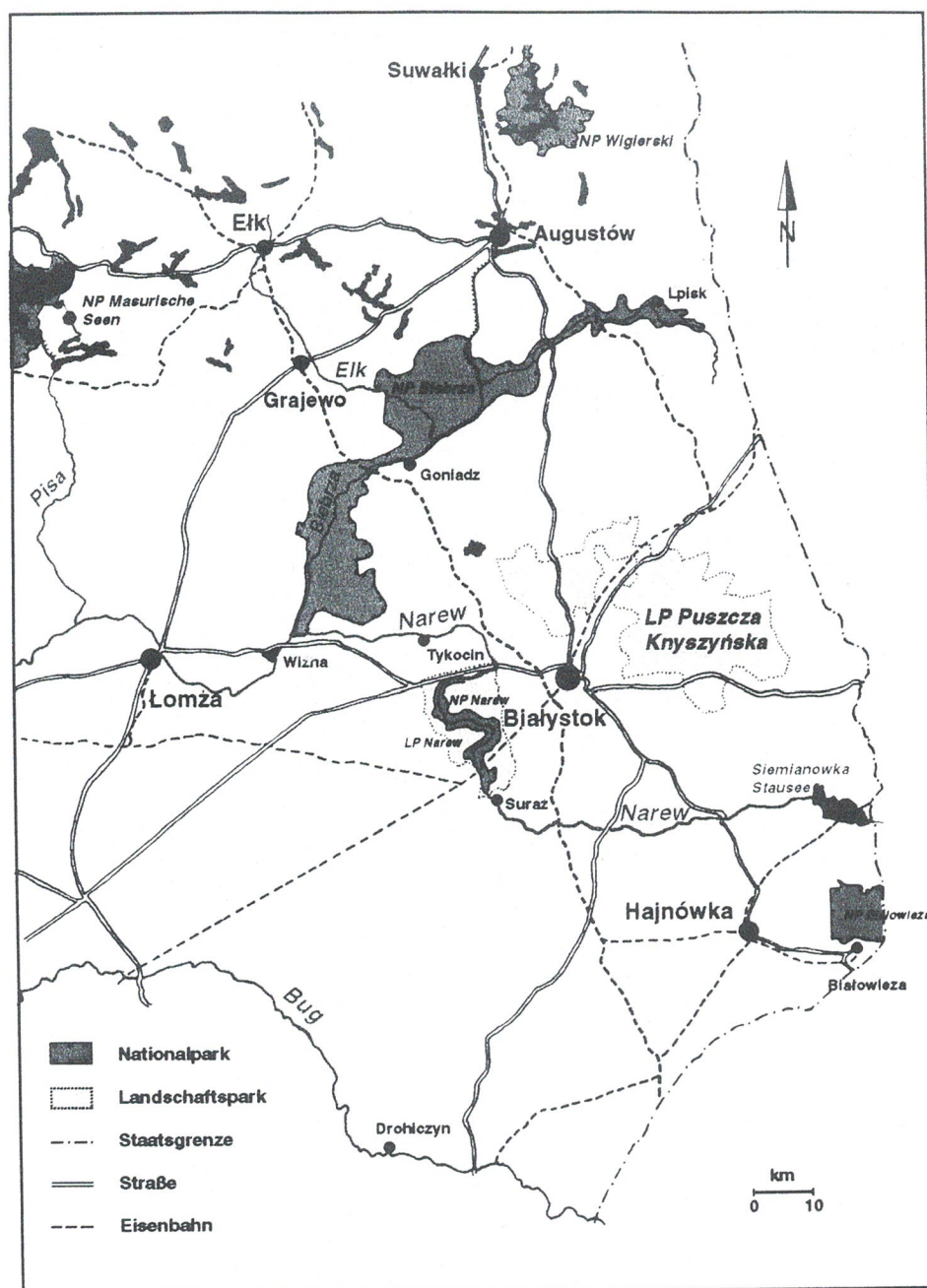
Om uitgebreid verslag te doen van de reis voort hier te ver daarom in vogelvlucht een kort verslag.

Om 11.30 landen we in Warschau en na een busreisje van ruim 4 uren zoeken we rond 05.30 uur ons eerste hotelbed op in het voormalige onderkomen van de Kozakken. Zaterdagmiddag brengen een bezoek aan het laatste stukje oerbos in het park Białowieża wat een diepe indruk achterlaat. 's Avonds een lezing van Dhr. K. Zub, over de witte ooievaarspopulatie in Polen. Hierna vertrekken we per paardenkar naar de Wit-Russische grens voor een barbecue. De tweede dag gaan we op zoek naar Wisenten, maken we een boottocht door het Narew moeras en is er een lezing over de flora en fauna in de Biebrza. De derde dag staat geheel in het teken van de Biebrza, de voedselarme kwelgebieden en de moerasvegetatie langs de Narew zijn indrukwekkend. Ook de vierde dag trekken we uitgebreid door de "uiterwaarden" van de Biebrza. Op woensdag beginnen we om 05.30 met de eerste excursie langs de Narew vanuit Wizna. we zien oa. Witte en Zwarte ooievaars, kraanvogels, Grote Zilverreigers, beverburchten en ook de vos. In de middag maken we een kano-tocht van ruim 20 km. over de Narew. De dag wordt besloten met een lezing van de directeur van het PTOP (Potnocnopodlaskie Towarzystwo Ochrony Ptaków) Dhr. Roman Kalski.

De dag daarop gaan we langs de rivierduinen en we zien de mooiste

beekjuffers. We brengen een bezoek aan een zeer grote imker en in Tykocin bekijken we de Joodse synagoge. Middels de diverse uitkijkposten zien we 's avonds bij prachtig weer in de Biebzra vallei de samenstroming van Narew en Biebzra. Een indrukwekkende reis die mede door het schitterende zomerweer wat ons betreft voor herhaling vatbaar is. Op vrijdag 1 aug. zitten we 's ochtends om 05.00 uur weer in de bus richting Warschau.

Al met al een zeer succesvolle reis vonden alle deelnemers en bij de reünie, welke later gehouden werd bij de Fam. Koopman in de Wijk hebben we allemaal nog na kunnen verhalen en vooral genieten middels de voortreffelijke videofilm van J. Koopmans. Gezamenlijk stellen we dan ook vast dat we de Stichting Doen en Vogelbescherming zeer erkentelijk zijn!



TOT BESLUIT.

Nemen we alvast even een kijkje in 1998 en op het moment dat dit verslag aan het papier wordt toevertrouwd zitten in Eernewoude de eerste jonge ooievaars al weer in de nesten en zijn de laatste vogels nog aan het broeden. Kom vooral eens kijken!

Een bijzonder gunstige ontwikkeling is ook dat de eerste jonge ooievaars op nesten zitten ver van de Friese buitenstations vandaan.

In Tytsjerk, Beetsterzwaag, Terwispel en Drogeham liggen eieren en/of jongen in het nest. Een schitterend schouwspel die jonge ooievaars op een oude molen en ook de vogelwacht Drogeham werd op haar wenken bediend, na het plaatsen van een ooievaarsnest.

Van andere orde is dat de inwoners rond Terwispel weer hun bijdrage leverden middels de jaarlijkse fietstocht. Geen mooi weer deze keer maar wel veel fietsers met karakter. Dank voor de trouwe inspanning.

We feliciteren onze "voorbeeld collega's" in Zwitserland die dit jaar hun 50 jarige inspanning voor de ooievaars gedenken. Jammer dat hun nestor Dhr. Max. Bloesch dit niet meer mee kon maken. Augustus '97 is hij na een lange tijd van ziekte overleden.

In het afgelopen jaar kregen we twee buitenlandse meldingen van ooievaars uit Eernewoude welke in het buitenland werden gesignaleerd. Het betrof hier een melding uit Duitsland en Frankrijk.

Landelijk kwamen er een kleine 100 meldingen uit het buitenland betreffende Nederlandse ooievaars. Zeer veel meldingen komen uit Frankrijk. Duitsland en België hebben een gedeelde tweede plaats. Daarnaast waren er meldingen uit Portugal, Spanje, Zwitserland en Mali.

Voor "Het Liesveld" is de functie van "fokcentrum" eigenlijk komen te vervallen en dit betekent dat er voor "Het Liesveld" een andere invulling komt. Op dit moment fungeert Het Liesveld volgens dezelfde uitgangspunten als een buitenstation. De jongen van de vrijvliegende paren behouden dus allemaal hun vrijheid.

Vervolgens wordt er gewerkt aan verbreding van activiteiten op en rond het ooievaarsdorp. In overleg met de vereniging voor agrarisch natuur en landschapsbeheer "Den Hâneker" (hâneker is een oude streeknaam voor mannetjes grutto) worden de mogelijkheden daarvoor onderzocht.

Voor de ooievaars is één van de doelstellingen om verspreid over de Alblasserwaard/Vijfheerelanden 80 tot 100 paren met voldoende broedsucces te laten broeden. Het leefgebied rond het ooievaarsdorp zal dan stap voor stap uitgebreid moeten worden om een zelfstandige populatie een goed gevarieerd menu te kunnen bieden.

Op allerlei fronten wordt er druk gewerkt aan de verdere verzelfstandiging en uitbreiding van de populatie ooievaars in ons land en we hopen dat U daarin Uw bijdrage blijft leveren!

JUNI 1998 WERKGROEP IT EIBERTSHIEM

